

08213004 számú Erdészeti rakodógép-kezelő megnevezésű szakképesítés megszerzésére irányuló szakmai képzéseket megalapozó programkövetelmény

1 A programkövetelmény, illetve az ennek alapján szervezhető szakmai képzés

- 1.1 Megnevezése: Erdészeti rakodógép-kezelő
- 1.2 Ágazat megnevezése: Mezőgazdaság és erdészet
- 1.3 Besorolása a képzési területek egységes osztályozási rendszere (KEOR) szerinti kód alapján: 0821 Erdőgazdálkodás

2 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés

- 2.1 Megnevezése: Erdészeti rakodógép-kezelő
- 2.2 Szintjének besorolása
 - 2.2.1 Az Európai Képesítési Keretrendszer (EKKR) szerint: 3
 - 2.2.2 A Magyar Képesítési Keretrendszer (MKKR) szerint: 3
 - 2.2.3 A Digitális Kompetencia Keretrendszer szerint: 3

3 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés és az azzal betölthető munkakör vagy végezhető tevékenység kapcsolata, összefüggése:

- 3.1 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéshez szükséges kompetenciákkal szakmajegyzékben szereplő szakma körébe vonható munkaterület, tevékenység vagy munkakör magasabb szinten gyakorolható, vagy a szakmai képzés szakmajegyzékben szereplő szakma képzési és kimeneti követelményeiben meg nem határozott speciális szakmai ismeretek és szakmai készségek megszerzésére irányul.
- 3.2 A szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítés jogszabályban meghatározott képesítési követelmény munkakör betöltéséhez vagy tevékenység folytatásához.

A képesítési követelményt előíró jogszabály:
a mezőgazdasági és erdészeti gépkezelői jogosítvány bevezetéséről és kiadásának szabályairól szóló 83/2003. (VII. 16.) FVM rendelet

4 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéshez kapcsolódóan megszerezhető szakképesítéssel ellátható legjellemzőbb munkaterület, tevékenység vagy munkakör leírása:

Az erdészeti rakodógép-kezelő kerekes járószerkezettel rendelkező forgórakodót, mezőgazdasági traktorra szerelt forgó- és homlokrakodót, vontatott forgó rakodógépet, tehergépkocsira szerelt forgó rakodógépet üzemeltet és karbantart.

Ennek megfelelően rendelkezik mezőgazdasági vontató vezetésére jogosító engedéllyel. Munkája során az erdészeti választékok fel- és leterhelését, átrakását, valamint a készletezett anyagok igazgatását végzi.

Az erdészeti rakodógép-kezelő ellátja a rábízott gépek műszaki felügyeletét, és betartja az üzemeltetésre, karbantartásra, valamint a munkavédelemre, környezetvédelemre és tűzbiztonságra vonatkozó előírásokat. Képes a folyamatos figyelem-megosztásra, jól tűri a monotonitást és az egyedüllétet. Önálló döntéseket hoz, és képes a helyszínen megoldást keresni műszaki vagy egyéb szakmai problémákra.

E tevékenységgel összefüggő szakmai ismereteit folyamatosan bővíti, szakirányú továbbképzésre nyitott. Szakmai ismeretei, kellő gyakorlati tapasztalattal önálló vállalkozás indítására, működtetésére teszi alkalmassá.

5 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítéshez szükséges képzési tartalom szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatti állása:

5.1 Szabadalmi vagy szerzői jogi oltalom alatt áll: -

5.1.1 Az oltalom típusának megjelölése:

5.1.2 Nyilvántartó hatóság:

5.1.3 Azonosító vagy nyilvántartásba vételi száma:

6 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés megkezdéséhez szükséges bemeneti feltételek:

6.1 Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség

6.2 Szakmai előképzettség: nem szükséges

6.3 Egészségügyi alkalmassági követelmény: szükséges

6.4 Szakmai gyakorlat területe és időtartama: nem szükséges

7 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzés elvégzéséhez szükséges foglalkozások minimális és maximális óraszám (Amennyiben a programkövetelmény modulszerű felépítésű, a minimális óraszám a modulonként meghatározott minimális, a maximális óraszám a modulonként meghatározott maximális óraszámok összege):

7.1 Minimális óraszám: 200

7.2 Maximális óraszám: 350

8 A szakmai követelmények leírása:

8.1 Nem modulszerű felépítés esetén:

Képesség	Tudás	Attitúd	Autonómia és felelősség
Elvégzi az erőgép, illetve a rakodógép összekapcsolását, a munkakezdés előtti ellenőrzését, a rakodószerkezet átmozgatóját és kiáll a munkaterülethez.	Ismeri a gépelemeket, az erőgépek felépítését, a forgó- és az erőgépre szerelhető rakodógép, valamint a rönkrakó és a rakodókanál, a gémszerkezet kapcsolódó elemeit, biztosításuk módjait, a gépüzemeltetési alapfogalmakat.	Körültekintően, pontosan állítja össze a gépkapcsolatokat és végzi el a szemrevételezéses vizsgálatot.	Önállóan ellenőrzi a létrehozott erőgép és munkagép kapcsolatok biztosítását.
A rakomány jellegének, méreteinek, elhelyezkedésének, a munkaterület adottságainak, valamint a rakodógép műszaki paramétereinek figyelembe vételével beáll a rakomány mellé, szükség esetén bekapcsolja a hidraulikus meghajtást és stabilizálja a gépet.	Ismeri az állományalkotó, valamint elegy- és kísérő fafajokat, azok választékait, a fa alaki és fizikai tulajdonságait. Ismeri a környezeti adottságok géphasználatot befolyásoló hatásait, a gép stabilizálásának módjait, a csúszás megakadályozásához használatos talpaló és egyéb kiegészítő eszközöket.	A beállítás során törekszik a hatékonysági, gazdaságossági és a biztonsági, valamint környezetvédelmi szempontok együttes figyelembe vételére, az optimális megoldás érdekében. Kerüli a munka- és környezetvédelmi szabálytalanságokat.	Betartja a technológiai, valamint a biztonsági, és környezetvédelmi utasításokat. Önállóan és helyesen azonosítja a baleseti és környezeti veszélyforrásokat és a szükséges intézkedéseket megteszi azok megelőzése érdekében.
A rakodógépet a szállítási pozícióból (alapállásból) munkahelyzetbe állítja, működteti a rakodógép munkavégző részeit, elvégzi a rakomány fel- illetve leterhelését, átrakását vagy rendezését.	Ismeri a kezelési és karbantartási utasításban szereplő üzemeltetési előírásokat, a faanyagmozgatás műveleteit, munka- és üzembiztonsági szabályait.	Rendszeresen frissíti munka- és üzembiztonsági szabályismereit. Tudatosan alkalmazza az Emelőgép, valamint az Erdészeti Biztonsági Szabályzat faanyagmozgatásra és készletezésre vonatkozó előírásait. Meggyőződik a rakománnyal történő biztonságos közlekedés feltételeiről. Munkája során folyamatosan képes a figyelem-megosztásra,	Környezettudatos, önálló munkavégzéssel oldja meg feladatait. Felelősséget vállal munkája szakszerű elvégzéséért és minőségéért.
Munka közben folyamatosan biztosítja a gép és a megbontott, illetve áthelyezett rakomány stabilitását, elkerüli a rakodógép és a szállítójármű túlterhelést.	Ismeri az erdőben végzett munka lehetséges hatásait a természeti környezetre. Ismeri a statikai alapfogalmakat (súlypont, nyomaték, stabilitás stb).		

<p>A rakodás befejezése után rögzíti a rakományt, a rakodógépet szállítási helyzetbe (alapállásba) helyezi, szükség szerint kikapcsolja a hidraulikus meghajtást és elvégzi a feltalpalást.</p>	<p>Ismeri a rakomány biztonságos rögzítésének módjait, eszközeit.</p>	<p>jól túri a monotonitást és az egyedüllétet.</p>	
<p>Rakfelülettel vagy pótkocsival szerelt gépkapcsolat esetében a szállítás megkezdése előtt ellenőrzi a rakomány és a gépkapcsolat állapotát.</p>	<p>Ismeri a közúti közlekedés, szállítás, és anyagmozgatás szabályait.</p>		
<p>Elvégzi a gépek állagmegóvást szolgáló tisztítását, a műszakonkénti karbantartását. Kiválasztja az adott gép karbantartásához szükséges anyagokat és eszközöket. Kezeli a keletkezett veszélyes anyagokat.</p>	<p>Ismeri a karbantartáshoz szükséges anyagokat. Ismeri a kenőanyagok és szűrők jellemzőit, alkalmazhatóságát. Azonosítja a napi karbantartás során elvégzendő feladatokat, szükséges anyagokat és eszközöket. Ismeri a veszélyes anyagokra vonatkozó szabályokat.</p>	<p>Munkája során szem előtt tartja a gazdaságosság, valamint a munka-, tűz- és környezetvédelmi szempontokat. Törekszik a karbantartási műveletek időben való elvégzésére. A gépkönyvi előírásokat következetesen betartja a karbantartási munkák során.</p>	
<p>Gondoskodik az üzemeltetés feltételeként előírt dokumentációk rendelkezésre állásáról, vezeti az emelőgép naplót, illetve a darukönyvet.</p>	<p>Ismeri</p> <ul style="list-style-type: none"> - az emelőgép napló, - a emelőgépkönyv, - az emelőgép használati utasítása, - a szerelői nyilatkozat, - az üzembe helyezési engedély, - az időszakos vizsgálati dokumentumok, és - a megfelelőségi tanúsítás vagy nyilatkozat tartalmát, szerepét, jelentőségét. 	<p>Körültekintően, pontosan vezeti a emelőgépkönyvet. A műszakkezdés előtti átvizsgálás, illetve az üzemeltetés során figyelme kiterjed a felépítmény, a támaszok, a kötések, a gépészeti és biztonsági berendezések, a vezérlő- és jelzőberendezések, a fülke, valamint az előírt színjelölések, feliratok épségére, megfelelőségére.</p>	<p>Felelősséget vállal a rakodógép műszaki állapotáért, annak állapotát önállóan, az útmutatók előírásait betartva rendszeresen ellenőrzi.</p>

Értelmezi és alkalmazza az ágazati és munkajogi jogszabályokat.	Ismeri a szerződés általános jellemzőit, a szakmai önéletrajz, a munkaszerződés és a vállalkozási szerződés felépítését, tartalmi elemeit.	Követi a munkájával kapcsolatos technológiai változásokat, jogkövető magatartást tanúsít.	Felelősséggel vállal szerződéses kötelezettséget, tisztában van a szerződéses kötelezésekkel és azok jogkövetkezményeivel.
---	--	---	--

8.2 A szakmai képzés megszervezhető kizárólag távoktatásban: igen/nem

9 A programkövetelmény alapján szervezhető szakmai képzéssel megszerezhető szakképesítés társadalmi-gazdasági hasznosíthatóságának bemutatása (munkaerő-piaci relevanciája):

A szakember-utánpótlás krónikus problémának tekinthető az erdőgazdálkodásban. A munkaerő-piaci helyzet miatt érzékelhető elmozdulás történt a fakitermelés folyamatgépesítésének irányába a vállalkozások szintjén is, de megrendelői oldalról is. Ugyanakkor nem csak a kézi munkaerő hiánya, a környezetkímélő technológia iránt megnövekedett igény is serkenti a korszerű, környezetkímélő technológiák terjedését.

A technológia további terjedésének kulcsa azonban a megfelelő számú, jól képzett gépkezelő biztosítása, a gépkezelők rendszeres át- illetve továbbképzése.

A mezőgazdasági és erdészeti gépkezelői jogosítvány bevezetéséről és kiadásának szabályairól szóló 83/2003. (VII. 16.) FVM rendelet alapján munkavégzésre irányuló tevékenységet csak az a személy végezhet, erdészeti erő- vagy munkagépet csak az a munkavállaló kezelhet, aki arra a gépre kiállított gépkezelői jogosítvánnyal rendelkezik, amiben az üzemorvos munkaegészségügyi érvényesítést is bejegyzett az adott gépkategóriá(k)ra. A jogosítvány annak adható ki, aki a gépre előírt szakképesítést megszerezte.

A képzési szerkezet jelentős átalakulása, a szakmák, szakképesítések számának csökkentése miatt hiánypótló az erdőgazdaságban alkalmazott speciális gépek kezelésére történő szervezett felkészítés biztosítása, valamint a megszerzett kompetenciák tanúsítása annak érdekében, hogy a szakképzett gépkezelők terén mutatkozó munkaerőhiány csillapítható legyen.

10 A képesítő vizsga megszervezéséhez szükséges feltételek és a képesítő vizsga vizsgatevékenységeinek részletes leírása:

10.1 A képesítő vizsgára bocsátás feltétele:

A szakmai képzés követelményeinek igazolásáról a képző intézmény által, a felnőttképzési adatszolgáltatási rendszerben kiállított tanúsítvány.

Egyéb feltételek: B, vagy T járműkategóriára érvényes vezetői engedély.

10.2 Írásbeli vizsga

10.2.1 A vizsgatevékenység megnevezése: -

10.2.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása: -

10.2.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: - perc

10.2.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: - %

10.2.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

10.2.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább - %-át elérte.

10.3 Projektfeladat

10.3.1 A vizsgatevékenység megnevezése: rakodógép-kezelés, karbantartás, hibafelismerés

10.3.2 A vizsgatevékenység, vagy részeinek leírása:

A) Hidraulikus forgórakodógép üzemeltetése: a vizsgázó a kijelölt rakodási területet megközelíti a rakodógéppel, elvégzi a gép rögzítését, majd a hidraulikus daruoszlop elforgatásával, a gém-, illetve a markolószerkezet működtetésével fel- vagy leterhelést, esetleg átrakást, igazítást végez. A vizsgázó a kijelölt rakodási területet a feladatközlő lapon meghatározott fafajból és választékból álló rakomány, készlet alapján önállóan azonosítja. A feladat végrehajtása során elvégzi a szükséges átvizsgálásokat, detektálja az esetleges hibákat, a feladat végén elvégzi a napi karbantartást.

B) Homlokrakodó üzemeltetése: a mezőgazdasági erőgép hossz tengelyében működő hidraulikus gémszerkezetre szerelt cserélhető munkaeszközöket: raklapvillát, rönkrakót vagy tolólapot üzemeltet a vizsgahelyszín adottságainak megfelelően. A vizsgázó a kijelölt munkaterületet a feladatközlő lapon meghatározott anyag, áru, készlet alapján önállóan azonosítja. A feladat végrehajtása során elvégzi a szükséges átvizsgálásokat, detektálja az esetleges hibákat, a feladat végén elvégzi a napi karbantartást.

10.3.3 A vizsgatevékenység végrehajtására rendelkezésre álló időtartam: 40 perc

A) vizsgarész 20 perc, szakmai beszélgetéssel együtt

B) vizsgarész 20 perc, szakmai beszélgetéssel együtt

10.3.4 A vizsgatevékenység aránya a teljes képesítő vizsgán belül: 100%

10.3.5 A vizsgatevékenység értékelésének szempontjai:

- a feladat helyes értelmezése (10%),
- az előkészítéshez, a végrehajtáshoz szükséges anyagok és eszközök megválasztása (15%),
- a végrehajtás szakszerűsége (25%),
- begyakorlottság, pontosság és önállóság szintje (25%),
- a munka-, tűz- és környezetvédelmi előírások betartása (25%).

Ha a vizsgázó a vizsgán súlyosan megsérti a balesetelhárítási szabályokat, és ezzel saját, vagy mások testi épségét veszélyezteti, akkor a vizsgát azonnal meg kell szakítani, és a vizsgázó a vizsgarészre 0%-ot kap.

10.3.6 A vizsgatevékenység akkor eredményes, ha a vizsgázó a megszerezhető összes pontszám legalább 40%-át, és az értékelési szempontokra külön-külön adható pontszámok esetében is az egyenként megszerezhető pontszámok legalább 40%-át elérte.

10.4 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges személyi feltételek:

A felkészítésben részt vett, az erdészeti rakodógép kezeléséhez szükséges szakképzettséggel vagy szakképesítéssel és gépkezelői jogosítvánnyal rendelkező, a vizsgához szükséges technikai feltételek folyamatos biztosításáért felelős személy.

10.5 A vizsgatevékenységek lebonyolításához szükséges tárgyi feltételek:

- a vizsga lebonyolítására alkalmas helyszín,
- rakományképzéshez szükséges faanyag (rönk, méteres választék),
- raklapvilla, rönkrakó vagy tolólap,
- mezőgazdasági erőgép,
- kerekes járószerkezettel rendelkező forgórakodó, mezőgazdasági erőgépre szerelt forgórakodó, vontatott forgórakodógép, vagy tehergépkocsira szerelt forgó rakodógép,
- rakomány rögzítéséhez szükséges eszközök és felszerelések,
- ellenőrzési, karbantartási feladatok elvégzéséhez szükséges eszközök és anyagok,
- munkavédelmi eszközök és felszerelések.

10.6 A vizsgatevékenységek alóli felmentések speciális esetei, módja, és feltételei: -

10.7 A képesítő vizsgán használható segédeszközökre és egyéb dokumentumokra vonatkozó részletes szabályok:

A vizsgán biztosítani kell az adott tevékenységhez szükséges gépkönyveket, kezelési, karbantartási utasításokat és beállítási táblázatokat, valamint a gépkezelő által vezetett dokumentumokat (pl. emelőgép napló).

10.8 A vizsgatevékenységek megszervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra vonatkozó sajátos feltételek: -

11 A szakmai képzés megszervezéséhez kapcsolódó különös, egyedi, speciális feltételek
--